

Седмична колумна високог представника за БиХ, Кристијана Шварц-Шилинга: “Привлачност Брисела умјесто притиска Дејтона”

Данас ћу у Сарајеву предсједавати састанком политичких директора Управног одбора Савјета за имплементацију мира. Ови састанци, који се одржавају отприлике четири пута годишње, представљају важан форум за дијалог чланова међународне заједнице и политичких представника Босне и Херцеговине.

Овај дијалог је током протекле деценије доживио дубоке измјене и наставља да се мијења. Првобитним састанцима Управног одбора Савјета за имплементацију мира доминирали су најосновнији аспекти имплементације Дејтонског споразума, као што је слобода кретања, расподјела хитне међународне помоћи те, у касним 90-тим годинама, повратак избјеглица.

Након тога су мало по мало централно мјесто почела да заузимају економска питања, као што је унапређење пословне климе и стварање јединственог економског простора. У протеклих неколико година, изградња институција које су неопходне за интеграцију ове земље у преовлађујуће евро-атлантске токове све више је служила као свеобухватни оквир унутар којег се водила дискусија о имплементацији мира.

Питања о којима се разговара данас исто су тако комплексна као и она из поратног периода, иако су радикално различита и далеко више обећавају. Такав је и однос између представника Босне и Херцеговине и Савјета за имплементацију мира.

Крајем 90-тих година, међународна заједница је била та која је управљала средствима. Босна и Херцеговина је живјела од

међународних субвенција, а домаћи органи били су финансијски и политички зависни од међународне заједнице.

То више није случај. Данас главнина државних прихода долази из конвенционалних извора, углавном из прихода оствареног по основу пореза на додату вриједност. Босна и Херцеговина више није финансијски зависна од странаца. Нити је зависна политички. Савјет за имплементацију мира, путем моје Канцеларије, прави све мање и мање политичких интервенција у Босни и Херцеговини. Све више и више, важне одлуке доносе искључиво домаћи лидери и институције.

Међународна заједница и локални органи сада су партнери у заједничком програму реформи, и то путем захтјева процеса стабилизације и придруживања, што представља пут којим се Босна и Херцеговина приближава Европској унији. Партнерство је двосмјеран процес. Савјет за имплементацију мира ће понудити подршку и лобирати за даљу интеграцију у ЕУ, а од домаћих органа се очекује да раде у складу са праксом коју примјењују њихови саговорници другдје у Европи. На овај начин се маневарски простор о неким кључним подручјима утврђивања политике ограничава потребом усаглашавања са европским стандардима.

То има значајне импликације за начин на који се састанци Савјета за имплементацију мира посматрају унутар Босне и Херцеговине. Замјена дејтонског притиска привлачношћу Брисела више је од пуког техничког приједлога или реторичког израза. Она се тиче и замјене обавезног процеса – тј. имплементације услова мировног споразума – изборним процесом, тј. испуњавањем одређених услова, са циљем достизања тачке у којој приступ у ЕУ постаје реалан изглед.

Способност нових политичких вођа у Босни и Херцеговини да у неколико наредних седмица и мјесеци спроведу тешке реформе биће показатељ њихове воље и могућности да преузму одговорност за политичке процесе и управљају земљом без ОХР-а.

Стратешки кораци које домаћи органи треба да предузимају су они кораци на које су се водеће политичке странке већ обавезале: увођење европских стандарда у раду полиције, јавном емитовању и образовању; реформа Устава, како би влада била одговорнија и ефикаснија; реформа пословног окружења у циљу стварања нових радних мјеста и смањења сиромаштва. Разговори на састанцима Управног одбора Савјета за имплементацију мира све се више усредсређују на начине на које се органима власти може пружити помоћ у реализацији ових корака, или у утврђивању области у којима нису предузели кораке које су обећали предузети.

Ова фокусираност је уједно и начин будућег рада. Како Европска унија буде јачала своје присуство у Босни и Херцеговини, како се Канцеларија високог представника буде гасила, а Канцеларија специјалног представника Европске уније буде постајала водећа међународна агенција, међународни скупови на којима ће се разговарати о Босни и Херцеговини све више и више ће одражавати истинско партнерство. А начин на који ће ово партнерство бити најплодоносније јесте да се органи БиХ придржавају дугорочних планова које су они и ми прихватили.

Кристијан Шварц-Шилинг је високи представник међународне заједнице и специјални представник Европске уније у Босни и Херцеговини.